

Příjmy osvobozené od daně

Osvobození od daně definuje část předmětu daně, ze kterých se daň nevybírání, resp. které daňový subjekt není povinen, ale zpravidla ani oprávněn, zahrnout do základu daně. Osvobození se často váže na splnění určitých podmínek, popř. má určité horní limity, jejichž převis se už zdanit musí.

Přehled nejdůležitějších příjmů osvobozených od daně z příjmů:

Příjmy z prodeje nemovitosti

- rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu, včetně souvisejícího pozemku, pokud v něm prodávající měl bydliště (podmínka vlastnictví vypuštěna) nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem. Pokud v něm prodávající bydlel méně než dva roky a získané prostředky použije na uspokojení bytové potřeby, je takový příjem také osvobozen od daně.

Pro osvobození příjmů plynoucích manželům z jejich společného jmění postačí, aby podmínky pro jeho osvobození splnil jen jeden z manželů.

Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje bytu nebo domu, pokud je nebo byl zahrnut do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, a to do 2 let od jeho vyřazení z obchodního majetku.

Příjmy z budoucího prodeje rodinného domu nebo bytu uskutečněného v době do 2 let od nabytí nebo od jeho vyřazení z obchodního majetku, i když kupní smlouva bude uzavřena až po 2 letech od nabytí nebo od vyřazení z obchodního majetku, nejsou osvobozeny (např. existuje smlouva o smlouvě budoucí, klasická kupní smlouva bude uzavřena až po 2 letech – přijaté zálohy během 2 let od nabytí nejsou osvobozeny od daně z příjmů).

- Příjmy z prodeje jiných nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor jsou osvobozeny, přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem dobu 5 let. I zde platí časový úsek v délce 5 let od vyřazení nemovitosti z obchodního majetku a od nabytí pro příjmy z budoucího prodeje, i když kupní smlouva bude uzavřena až po 5 letech.

Pokud se jedná o dědictví v řadě přímé nebo manželem (manželkou), do časového úseku 5 let se načítá i doba vlastnictví zůstavitele (zůstavitelů).

Příjmy z prodeje movitých věcí

- Příjmy z prodeje motorových vozidel, lodí, letadel jsou od daně osvobozeny, přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem 1 rok.
- Příjmy z prodeje movitých věcí, které byly zahrnuty do obchodního majetku pro výkon podnikatelské a jiné samostatné výdělečné činnosti poplatníka, jsou od daně osvobozeny až po pěti letech od jejich vyřazení z obchodního majetku.

Přijatá náhrada škody, náhrada nemajetkové újmy

4) Přijatá plnění z pojištění majetku a z pojištění odpovědnosti za škody, kromě plateb přijatých

náhradou za ztrátu příjmu nebo jako náhrada za škody způsobené na obchodním majetku, a kromě plnění z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností a za škodu způsobenou poplatníkem v souvislosti s pronájmem.

Soutěže

Cena z veřejné soutěže, z reklamní soutěže, z reklamního slosování (s výjimkou ceny ze spotřebitelské soutěže), cena ze sportovní soutěže v hodnotě nepřevyšující 10 000 Kč a ocenění v oblasti kultury. Cena z veřejné soutěže a obdobná cena plynoucí ze zahraničí je však od daně osvobozena zcela, pokud byla v plné výši darována příjemcem na veřejně prospěšné účely (věda, vzdělání, kultura, atp.)

Příjmy sociálního charakteru

- příjem získaný ve formě dávek a služeb z nemocenského pojištění, důchodového pojištění, státní sociální podpory, peněžní pomoci obětem trestné činnosti, sociálního zabezpečení, plnění z uplatnění nástrojů státní politiky zaměstnanosti a všeobecného zdravotního pojištění, a plnění ze zahraničního povinného pojištění stejného druhu. Pokud jde o příjmy ve formě pravidelně vyplácených důchodů nebo penzí, je od daně osvobozena z úhrnu těchto příjmů pouze částka ve výši 36násobku minimální mzdy, která je platná k 1. lednu kalendářního roku, ročně, přepis se zdaní. Do této částky se nezahrnuje výše příplatku nebo příspěvku k důchodu.
- přijaté výživné,
- dávky sociální péče, sociální služby, dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky státní sociální podpory, příspěvky z veřejných rozpočtů a státní dávky (příspěvky) upravené zvláštními předpisy nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí, příjem plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách a kterou vykonává fyzická osoba, u níž se nevyžaduje registrace (u osob blízkých je osvobozen příjem do výše poskytovaného příspěvku, u jiných osob je od daně měsíčně osvobozena v úhrnu maximálně částka do výše příspěvku pro osobu se IV. stupněm závislosti podle zákona o sociálních službách).

Odběr krve a tělesných orgánů

Odměny vyplácené zdravotní správou dárčům za odběr krve a jiných biologických materiálů.

Stipendia

Stipendia ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje, z prostředků vysoké školy nebo veřejné výzkumné instituce, stipendia z prostředků právnické osoby, která vykonává činnost střední školy nebo vyšší odborné školy, anebo obdobná plnění ze zahraničí, příspěvky a podpory z prostředků nadací, nadačních fondů a občanských sdružení, včetně příspěvků poskytovaných ze zahraničí.

Pomoc od zaměstnavatele

Výpomoci od zaměstnavatele (např. sociální výpomoc nejbližším pozůstalým při úmrtí zaměstnance).

Pojistné plnění

Přijaté pojistné plnění z pojištění osob (s výjimkou plnění pro případ dožití z pojištění pro případ

dožití, z pojištění pro případ smrti nebo dožití a z důchodového pojištění).

Plnění vojákům

Plnění poskytovaná ozbrojenými silami vojákům základní (náhradní) služby, žákům škol, kteří nejsou vojáky v činné službě, a vojákům v aktivní záloze a kázeňské odměny poskytované příslušníkům ozbrojených sil a bezpečnostních sborů.

Převod členských, družstevních práv

Příjmy z převodu členských práv družstva, z převodu majetkových podílů na transformovaném družstvu nebo z převodu účasti na obchodních společnostech, nejde-li o prodej cenných papírů, přesahuje-li doba mezi nabytím a převodem dobu 5 let. Tato doba se zkracuje o dobu, po kterou byl poplatník společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva před přeměnou této společnosti nebo družstva.

Příspěvek na stavební spoření

Příspěvek pro fyzické osoby poskytovaný podle zákona, který upravuje stavební spoření a státní podporu stavebního spoření. Kromě příspěvku, na který vznikl nárok v roce 2010 a který byl poukázán stavební spořitelně po 31. prosinci 2010.

Vlastnictví bytu

Příjem získaný formou nabytí vlastnictví k bytu jako náhrady za uvolnění bytu a dále náhrada (odstupné) za uvolnění bytu, vyplacená uživateli bytu za podmínky, že odstupné použil nebo použije na uspokojení bytové potřeby nejpozději do 1 roku od přijetí odstupného. Tento příjem je osvobozen i v případě, že částku odpovídající odstupnému vynaložil na obstarání bytové potřeby v době jednoho roku před jejím obdržením.

Obdobně se postupuje i u příjmů z úplatného převodu práv a povinností spojených s členstvím v družstvu, pokud v souvislosti s tímto převodem bude zrušena nájemní smlouva k bytu, použije-li poplatník získané prostředky na uspokojení bytové potřeby.

Prodej cenných papírů

- Příjmy jsou osvobozeny, pokud doba mezi nabytím a převodem těchto cenných papírů při jejich prodeji přesáhne 3 roky.
- Příjmy z podílu připadající na podílový list při zrušení podílového fondu jsou osvobozeny, pokud doba mezi nabytím podílového listu a dnem vyplacení podílu přesáhne 6 měsíců.
- Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje cenných papírů a na příjmy z podílu připadající na podílový list při zrušení podílového fondu, které jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku, a to do 3 let od ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, a na příjmy z kapitálového majetku. Stejný časový test se uplatňuje i v případě budoucího prodeje cenných papírů.

Byt, garáž, ateliéry

Příjmy nabyvatele bytu, garáže a ateliéru, popřípadě spoluvlastnického podílu na nebytovém prostoru, přijaté v souvislosti se vzájemným vypořádáním prostředků podle zákona o vlastnictví

bytů.

Věcné břemeno

Příjmy plynoucí jako náhrada za věcné břemeno vzniklé ze zákona nebo rozhodnutím státního orgánu (např. dálnice přes pozemek – náhrada od státu) a příjmy plynoucí jako náhrada za vyvlastnění.

Kurzový zisk

Nedání se kurzový zisk při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně (nesmí jít o podnikatelský účet a nesmí se jednat o obchody na tuzemském nebo zahraničním veřejném trhu).

Vodní elektrárny

Příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, zařízení na výrobu a energetické využití bioplynu a dřevoplynu, zařízení na výrobu elektřiny nebo tepla z biomasy, zařízení na výrobu biologicky degradovatelných látek stanovených zvláštním předpisem, zařízení na využití geotermální energie, a to v kalendářním roce, v němž byly poprvé uvedeny do provozu, a v bezprostředně následujících pěti letech.

Majetkové křivdy

Náhrady přijaté v souvislosti s nápravou některých majetkových křivd, příjmy z prodeje majetku nabytého v restituci aj.

Dotace a granty

Dotace, granty a příspěvky z veřejných rozpočtů a z prostředků Evropských společenství.

Odpisy závazků

Příjmy plynoucí z odpisu závazků při reorganizaci nebo při oddlužení provedeném podle insolvenčního zákona.

Úroky a přeplatky

Příjmy z úroků z přeplatků zaviněných správcem daně, orgánem sociálního zabezpečení a příjmy z penále z přeplatků pojistného.

Dobrovolnická služba

Plnění poskytované v souvislosti s výkonem dobrovolnické služby.

Vlastníci bytu nebo nebytového prostoru

Příjmy vlastníka bytu nebo nebytového prostoru plynoucí jako důsledek úhrady výdajů (nákladů) na opravy, údržbu a technické zhodnocení společných částí domu s byty a nebytovými prostory ve vlastnictví podle zvláštního právního předpisu o vlastnictví bytů.

Podíly na společnosti

Příjem plynoucí z doplatku na dorovnání při přeměně, výměně podílů, fúzi společností nebo rozdělení společnosti, na který vznikl společníkovi nárok v souladu se zvláštním právním předpisem, je osvobozen, vztahuje-li se k

1. akciím, u nichž doba mezi nabytím a rozhodným dnem přeměny, výměny podílů, fúze společností nebo rozdělení společnosti přesáhla dobu 6 měsíců. Osvobození se nevztahuje k akciím, které jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku, a to po dobu 6 měsíců od ukončení

podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti,

2. podílu na obchodní společnosti, u něhož doba mezi nabytím a rozhodným dnem přeměny, výměny podílů, fúze společností nebo rozdělení společnosti přesáhla dobu 5 let. Osvobození se nevztahuje k podílům, které jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku, a to po dobu 5 let od ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti.

Daňový bonus

Příjem plynoucí ve formě daňového bonusu.

Příjmy vyňaté z předmětu daně

Některé druhy příjmů nepodléhají dani z příjmů fyzických osob. Podle zákona jsou to:

- úvěry a půjčky, s výjimkou:

1. příjmu, který věřitel nabyl z vrácené půjčky nebo úvěru úplatným postoupením pohledávky vzniklé na základě této půjčky nebo úvěru, a to ve výši rovnající se rozdílu mezi příjmem plynoucím z vrácení půjčky nebo úvěru a cenou, za kterou byla pohledávka postoupena,

2. příjmu plynoucího poplatníkovi, který vede daňovou evidenci, z eskontního úvěru ze směnky, kterou je hrazena pohledávka,

- příjmy z rozšíření nebo zúžení společného jmění manželů,
- příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů podle zvláštního právního předpisu, který upravuje podmínky převodu majetku státu na jiné osoby,
- příjmy, které občanovi přiznal Evropský soud pro lidská práva a které je Česká republika povinna uhradit,
- příjmy poplatníka, který vypomáhá s domácími pracemi v zahraničí, a to za stravu a ubytování (au-pair),
- příjmy získané převodem majetku od osoby blízké, která byla zemědělským podnikatelem a předčasně ukončila provozování zemědělské činnosti*),
- příjmy z vypořádání společného jmění manželů a z vypořádání mezi podílovými spoluvlastníky rozdělením majetku podle velikosti jejich podílů,
- částka uhrazená zdravotní pojišťovnou, o kterou byl překročen limit regulačních poplatků a doplatků na léčiva nebo potraviny (podle zvláštních právních předpisů upravujících limity regulačních poplatků a doplatků na léčiva nebo potraviny).

*) Podle Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a Nařízení vlády č. 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti zemědělského podnikatele, ve znění nařízení vlády č. 512/2006 Sb.

